

OLIMPIADA LECTURA CA ABILITATE DE VIAȚĂ – OLAV

Etapa națională

9 mai 2025

nivelul 2 – clasele a VII-a și a VIII-a

Înainte de a răspunde la cerințele formulate, citește cu atenție precizările de mai jos.

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- În cazul subiectelor care presupun încadrarea într-o limită de rânduri, vei numerota fiecare rând pe care îl vei scrie.
- În cazul cerințelor în care limita maximă de rânduri este precizată, nu se vor lua în considerare rândurile excedentare.
- Timpul de lucru este de trei ore.

Citește cu atenție textele, apoi cerințele și răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare dintre acestea.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

Poveste despre dragoste și întuneric (fragment)

de Amos Oz

Așadar, iată-mă, de la vârsta de trei sau patru ani, dacă nu și mai devreme, deja un spectacol individual. Un program non-stop. O vedetă singuratică a scenei, silită permanent să improvizeze și să fascineze, să entuziasmeze, să uimească și să distreze publicul. Trebuia să fiu unica vedetă de dimineața până seara. De exemplu, într-o sâmbătă dimineața ne ducem în vizită acasă la Mala și Staszek Rudnicki, pe Strada Cancelarului, colț cu Strada Profeților. Pe drum ai mei îmi tot spun că nu trebuie cu nici un chip să uit că unchiul Staszek și tanti Mala nu au copii, așa că nici prin gând să nu-mi treacă să-i întreb, de exemplu, când o să aibă un bebeluș. Și, în general, trebuie să mă port mai bine ca oricând. Unchiul și tanti au deja o părere foarte bună despre mine, așa că nu trebuie să fac nimica-nimicuța care să le poată strica părerea cea bună.

Tanti Mala și unchiul Staszek n-or avea ei copii, dar au, desigur, o pereche de pisici persane cu ochi albaștri, dolofane și leneșe, Chopin și Schopenhauer (în vreme ce înaintăm pe Strada Cancelarului am parte de două schițe de portret, a lui Chopin de la mama și a lui Schopenhauer de la tata). În cea mai mare parte a timpului pisicile picotesc încovrigate una lângă alta pe canapea sau pe un taburet capitonat, ca o pereche de urși polari în hibernare. Iar în colț, deasupra pianului negru, stătea suspendată colivia cu pasărea cea bătrână și năpârlită, nu prea sănătoasă și chioară. Ciocul îi atârna întotdeauna pe jumătate căscat, ca și cum i-ar fi sete. Uneori Mala și Staszek îi zic Alma, iar alteori îi zic Mirabelle. În colivia ei se află și cealaltă pasăre, pe care tanti Mala a pus-o acolo ca să-i ușureze singurătatea, făcută dintr-un con de pin vopsit, cu bețe de chibrit în chip de picioare și o țandără de lemn de un roșu închis în chip de cioc. Această nouă pasăre are aripi făcute din pene adevărate, care au căzut sau au fost smulse din aripile lui Alma-Mirabelle. Penele sunt colorate în turcoaz și mov.

*

[...] Tanti Mala, o femeie blondă cu părul împletit în două cosițe care uneori îi cad cu eleganță pe umeri și alteori îi sunt înfășurate pe cap, ca o cunună, le oferă părinților mei câte un pahar de ceai și niște prăjitură cu mere. Știe să curețe merele într-o singură spirală care se răsucesc precum firul telefonului. Și Staszek, și Mala visau cândva să devină fermieri. Au trăit câțiva ani într-un kibbutz¹, și apoi au încercat să trăiască alți câțiva ani la ferma unei cooperative,

până ce a devenit limpede că tanti Mala era alergică la majoritatea plantelor sălbatice, în vreme ce unchiul Staszek era alergic la soare (sau, după cum zicea el, soarele însuși era alergic la el). Așa că acum unchiul Staszek e funcționar la Biroul Central al Poștei, în vreme ce tanti Mala lucrează duminica, marțea și joia ca asistentă a unui dentist faimos. Când ne aduce prăjitura cu mere, tata nu se poate abține să nu o complimenteze în obişnuitul său stil glumeț:

— Dragă Mala, coptu-ne-ai/Prăjitura cea din rai/Și mereu am adorat/Ceaiul tău cel minunat.

Mama zice:

— Termină, Arieș.

Iar pentru mine, cu condiția să mănânc o felie groasă de prăjitură, ca un băiat mare, tanti Mala are o tratație specială: cireșată făcută în casă. Cireșata ei făcută în casă compensează puținătatea bulelor (e limpede că sticla cu apă gazoasă a suportat consecințele șederii prea îndelungate fără pălărie) prin cantitatea atât de generoasă de sirop roșu, încât e aproape insuportabil de dulce.

Așa că îmi mănânc politicos toată prăjitura (nu-i rea deloc), atent să nu mănânc cu gura deschisă, să mănânc corect cu furculița și să nu-mi mânjesc degetele, pe deplin conștient de diferitele pericole ale petelor, firimiturilor și gurii umplute prea tare, străpungând fiecare bucată de prăjitură cu furculița și mișcând-o prin aer extrem de grijuliu, ca și când aş lua în calcul posibilitatea ca aviația inamică să-mi intercepteze zborul cu încărcătura pe drumul de la farfurie la gură. Mestec frumos, cu gura închisă, și înghit discret, fără să mă ling pe buze. Pe parcurs culeg ocheadele admirative ale soților Rudnicki și mândria părinților mei și mi le prind pe uniforma de aviator. De asemenea, în cele din urmă câștig premiul promis: un pahar de cireșată făcută în casă, cu puține bule, dar foarte bogată în sirop.

Atât de bogată în sirop, într-adevăr, încât este complet, absolut și cu totul de nebăut. Nu pot lua nicio înghițitură. Nici măcar un strop. Are un gust mai rău decât cafeaua cu aromă de piper a mamei. E dezgustător de groasă și de lipicioasă, ca siropul de tuse.

Duc cupa tristeții la buze, făcându-mă că beau, și când tanti Mala se uită la mine – împreună cu restul publicului meu, nerăbdător să audă ce am să zic – jur în grabă (cu cuvintele tatei și cu tonul tatei) că amândouă creațiile ei, prăjitura cu mere și băutura siropoasă, sunt „cu adevărat absolut excelente”.

Chipul lui tanti Mala se luminează.

— Mai este! Mai este multă! Hai să-ți mai torn un pahar! Am făcut o carafă întreagă!

Cât despre părinții mei, se uită la mine cu adorație mută. Cu urechile minții le aud aplauzele și din talia minții mă înclin în fața audienței entuziaste.

Dar ce să fac acum? În primul rând, ca să câștig timp, trebuie să le abat atenția. Trebuie să rostesc o cugetare, ceva mult dincolo de vârsta mea, ceva care o să le placă:

— În viață un lucru atât de gustos ca acesta trebuie să fie băut cu înghițituri mici.

Folosirea expresiei „în viață” mă ajută în mod special: Pitia a grăit din nou. Vocea pură, limpede a naturii înseși a răsunat prin gura mea. Gustă-ți viața cu înghițituri mici. Cu încetul, gânditor.

Astfel, cu o singură propoziție ditirambică² am reușit să le abat atenția. Așa că n-o să bage de seamă că încă n-am băut deloc din cleiul lor pentru lemn. Între timp, pe când ei sunt încă în transă, cupa ororilor stă pe podea, alături de mine, pentru că viața trebuie băută cu înghițituri mici.[...]

Înșfac cu amândouă mâinile ocazia, mă strecor în hol cu potirul meu otrăvit și îl ridic la nasul uneia dintre pisicile persane, compozitorul sau filozoful, nu sunt sigur care. Ursulețul ăsta polar dolofan amușină o dată, se trage înapoi, scoate un miorlăit ofuscat, mișcă din mustăți. Nu, foarte mulțumesc, și se retrage cu un aer plictisit în bucătărie. Cât despre partenerul lui, trupeșă creatură nici măcar nu se ostenește să-și deschidă ochii când îi întind paharul, doar își încrețește

nasul, ca și cum ar zice: Nu, zău așa, și mișcă spre mine o ureche rozalie. Ca și cum ar vrea să alunge o muscă.

Aș putea oare să golesc licoarea mortală în cănuța cu apă din colivie, pe care chioara și năpârlita Alma-Mirabelle o împarte cu conul ei de pin înaripat? Cântăresc argumentele pro și contra: conul de pin ar putea să mă pârască, în vreme ce filodendronul³ nu m-ar da de gol nici dacă ar fi interogată sub tortură. Prin urmare, aleg planta și nu perechea de păsări (care, la fel ca tanti Mala și unchiul Staszek, n-au copii, și pe care, așadar, nu trebuie să le întrebi când socotesc să facă un ou).

După o vreme tanti Mala observă paharul meu gol. Se dovedește pe dată că am făcut-o cu adevărat fericită savurându-i băutura. Îi zâmbesc și zic, întocmai ca un adult!, „Îți mulțumesc, tanti Mala, a fost tare bună”. Fără să întrebe sau să aștepte vreo confirmare, îmi umple la loc paharul și îmi amintește să nu pierd din vedere faptul că asta nu e tot, a făcut o carafă întreagă. Poate că cireșata ei n-o fi cea mai gazoasă posibil, dar e dulce ca ciocolata, nu-i așa?

Mă declar de acord, îi mulțumesc încă o dată și mă hotărâsc să aștept altă ocazie, apoi mă strecur din nou neobservat, ca un luptător din ilegalitate către instalațiile fortificate ale radarului britanic, și îi otrăvesc cealaltă plantă, un cactus.

Însă în acel moment simt o nevoie imperioasă, ca un strănut pe care nu-l poți reține, ca un râs irezistibil în clasă, să mărturisesc, să mă ridic în picioare și să anunț în public că băutura lor e atât de scârboasă, că până și pisicilor și păsărilor lor li se pare dezgustătoare, că am vărsat-o pe toată în ghivecele lor cu flori, și acum plantele lor o să moară.

Și să fiu pedepsit și să-mi suport pedeapsa ca un bărbat. Fără regrete.

Sigur că n-am s-o fac: dorința mea de a-i ferma e mult mai puternică decât nevoia de a-i șoca. Sunt un rabin⁴ sfânt, nu un Genghis-Han.

*

Pe drum spre casă, mama se uită drept în ochii mei și zice, cu un zâmbet conspirativ:

— Să nu crezi că n-am văzut. Am văzut tot.

Deplin nevinovat și pur, cu inima-mi cea păcătoasă zvâcnind în piept ca un iepure speriat, zic:

— Ce ai văzut?

— Am văzut că erai cumplit de plictisit. Dar ai reușit să n-o arăți, și asta mi-a făcut plăcere.

Tata zice:

— Băiatul chiar că s-a purtat bine azi, dar la urma urmei și-a primit răsplata, a căpătat o bucată de prăjitură și două pahare de cireșată, din care nu-i cumpărăm niciodată, cu toate că ne cere întotdeauna, pentru că cine știe dacă paharele de la chioșc sunt cu adevărat curate?

Mama:

— Nu sunt sigură că ți-a plăcut într-adevăr acea băătură, dar am observat că ai băut-o pe toată, ca să nu o jignești pe tanti Mala, și sunt cu adevărat mândră de tine pentru asta.

— Mama ta, spune tata, poate vedea ce e în inima ta. Cu alte cuvinte, ea știe pe dată nu numai ce ai spus și ai făcut, dar și lucrurile pe care crezi că nu le știe nimeni altcineva. Nu e neapărat ușor să trăiești cu cineva care poate vedea ce e în inima ta.

— Și când tanti Mala ți-a oferit al doilea pahar, continuă mama, am observat că i-ai mulțumit și i-ai băut pe tot, doar ca să-i faci plăcere. Vreau să știi că nu sunt mulți copii de vârsta ta, de fapt nu sunt prea mulți oameni în stare de atâta considerație.

În acel moment aproape că am recunoscut că plantele familiei Rudnicki, nu eu, merită complimentul, de vreme ce ele au băut beleaua aia siropoasă.

Dar cum să smulg medaliile pe care tocmai mi le prinsese pe piept și să le arunc la picioarele ei? Cum să le produc părinților mei o suferință absolut nemeritată? Tocmai învățasem de la mama că, dacă trebuie să alegi între a spune o minciună sau a jigni pe cineva, trebuie să-i preferi adevărului sensibilitatea. Confruntat cu o alegere între a face plăcere cuiva și a spune adevărul, între a nu produce durere și a nu minți, trebuie întotdeauna să-i preferi sincerității

generozitatea. Făcând aceasta, te înalți deasupra turmei celor de rând și câștigi din partea tuturor onoarea supremă: un copil foarte aparte.

Traducere din limba engleză de Dana-Ligia Ilin

¹*kibbutz*, s.n. – gospodărie colectivă agrară în Israel.

²*ditirambic*, adj. – plin de elogii exagerate.

³*filodendron*, s.m. – plantă decorativă din regiunile ecuatoriale, cu rădăcini aeriene și cu frunze mari, late și adânc crestate.

⁴*rabin*, s.m. – conducător religios în comunitățile evreiești.

A. (1 punct: 0,25 puncte pentru fiecare răspuns corect)

Scrie, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Penele noii păsări sunt colorate în:

- a. roșu închis;
- b. roz;
- c. negru;
- d. turcoaz și mov.

2. Unchiul Staszek este de meserie:

- a. asistent;
- b. dentist;
- c. fermier;
- d. funcționar.

3. Tanti Mala este alergică la:

- a. ceai;
- b. plante sălbatice;
- c. prăjitură cu mere;
- d. soare.

4. Copilul varsă „băutura siropoasă”:

- a. în cana din colivia păsărilor;
- b. în ghivecele cu flori;
- c. la conul de pin;
- d. pe podea.

B. (2 puncte: 0,25 puncte pentru fiecare idee plasată corect)

Stabilește ordinea din text a următoarelor idei, apoi notează pe foaia de concurs doar cifrele corespunzătoare acestora, într-o casetă similară celei de mai jos:

--	--	--	--	--	--	--	--

1. Copilul laudă prăjitura cu mere oferită de tanti Mala.
2. Tatăl o complimentează pe tanti Mala într-un stil glumeț.
3. Copilul mănâncă politicos prăjitura.
4. Părinții își sfătuiesc copilul cum să se poarte în vizită.
5. Copilul distrage atenția adulților printr-o singură propoziție.
6. Băiatul e tentat să mărturisească adevărul părinților și gazdelor.
7. Copilul câștigă premiul promis de tanti Mala.
8. Copilul se simte ca o vedetă care trebuie să îi entuziasmeze pe cei din jur.

C. (12 puncte: 3 puncte pentru răspunsul corect la fiecare dintre cerințe)

Răspunde, pe foaia de concurs, formulând enunțuri, la fiecare dintre cerințele de mai jos, referitoare la textul dat.

1. Precizează locul de muncă al unchiului Staszek.
2. Transcrie din text numele celor două pisici persane ale familiei Rudnicki.
3. Explică motivul pentru care băiatul alege minciuna în locul adevărului.
4. Prezintă starea pe care mama o trăiește când observă comportamentul băiatului în timpul vizitei.

D. (15 puncte)

Imaginează-ți că ești băiatul care tocmai s-a întors din vizită și căruia tatăl i-a spus: „Nu e neapărat ușor să trăiești cu cineva care poate vedea ce e în inima ta.”

Redactează o pagină de jurnal, de maximum 20 de rânduri, în care să îți exprimi opinia față de afirmația tatălui, valorificând textul dat. Data consemnării în jurnal este 9 mai 2025.

SUBIECTUL al II-lea

(20 de puncte)

**Ghid pentru dezvoltarea relațiilor sănătoase între părinți și copii
O abordare pozitivă, bazată pe respectarea drepturilor copiilor**

Cei mai mulți dintre noi devenim părinți cu puține cunoștințe despre dezvoltarea copiilor și acționăm în acord cu instinctele și intuiția noastră sau cu experiențele din copilărie.

Cum ar putea părinții să construiască o relație sănătoasă cu copiii lor și să îi învețe tot ce aceștia au nevoie, fără să folosească pedepse fizice și umilitoare? Prin aplicarea a patru principii în toate interacțiunile cu copiii, nu doar în situațiile provocatoare. Cele patru principii sunt:

1. Identificarea obiectivelor parentale pe termen lung.
2. Oferirea de căldură și structură/organizare în toate interacțiunile cu copilul.
3. Înțelegerea gândurilor și sentimentelor copilului în diferite situații.
4. Căutarea unei soluții pentru rezolvarea problemei [...].

Cele patru principii sunt cărămizile care stau la baza unei relații sănătoase părinte-copil și a unei educații pozitive.

Provocările părinților

Zilele părinților sunt pline de încercări de a găsi moduri prin care să își determine copiii să facă ceva *acum*: să se încalțe *acum*, să meargă pe trotuar *acum*, să intre în casă *acum*. [...] Când copiii nu fac ceea ce vrem noi să facă, nivelul nostru de stres crește rapid. Când simțim și presiunea timpului, expunerea publică sau teama, nivelul nostru de stres crește și mai mult. Grijile pe care le avem la serviciu sau în altă parte pot contribui, de asemenea, la creșterea nivelului de stres.

Când suntem calmi, creierul nostru răspunde rațional. Putem analiza lucrurile detașat și putem acționa constructiv. Dar când suntem stresați, corpul și creierul nostru reacționează. Mușchii se contractă, inima începe să bată mai tare, creierul intră în panică. Partea emoțională a creierului preia controlul. Ne pierdem abilitatea de a gândi limpede, în schimb reacționăm emoțional. Dacă simțim frică, neputință sau disperare, reacționăm cu furie [...] și spunem lucruri pe care nu vrem să le spunem sau putem face lucruri de care mai târziu să ne simțim rușinați.

Acest lucru este foarte normal și i se întâmplă oricărui părinte la un moment dat. Dar de fiecare dată când are loc, slăbește relația părinte-copil. Cu cât se întâmplă mai des, cu atât relația devine mai distantă.

www.salvaticopiii.ro

A. (8 puncte: 2 puncte pentru răspunsul corect la fiecare dintre cerințe)

Răspunde, pe foaia de concurs, prin enunțuri, la fiecare dintre cerințele de mai jos, referitoare la textul dat.

1. Numește un principiu pe care se bazează relația părinte-copil.
2. Precizează cauza creșterii nivelului de stres al părinților.
3. Menționează două reacții fiziologice ale părinților determinate de stres.
4. Explică modul în care părinții pot evita deteriorarea relației cu copiii.

B. (12 puncte)

Redactează un text, de maximum 20 de rânduri, care să înceapă cu fragmentul: „Zilele părinților sunt pline de încercări de a găsi moduri prin care să își determine copiii să facă ceva *acum*: să se încalțe *acum*, să meargă pe trotuar *acum*, să intre în casă *acum*” și în care să-ți exprimi opinia despre relația unui părinte cu propriul copil.

SUBIECTUL al III-lea

(10 puncte)

(Se vor acorda câte 3 puncte pentru cerințele 1-2; 4 puncte pentru cerința 3)

Privește cu atenție afișul preluat de pe <https://educatiafnf.wordpress.com/wp-content/uploads/2021/08/parinti-migranti-campanie-21.jpg>, apoi răspunde, în enunțuri, la cerințele de mai jos.

1. Precizează categoria de public căreia i se adresează afișul.
2. Menționează rolul utilizării persoanei a II-a în mesajul afișului.
3. Prezintă, în 5-10 rânduri, semnificația mesajului transmis de afiș, evidențiind două mijloace verbale sau grafice utilizate.

RĂMÂI APROAPE DE COPILUL TĂU!

 Salvați Copiii
Save the Children Romania

 MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
Autoritatea Națională pentru Drepturile
Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții

 POLITIA DE
FRONTIERA
ROMÂNĂ

Din Italia, Spania, Germania, Anglia,
de oriunde ai fi, fă-l să simtă că îi ești aproape!
Poate uneori ai nevoie de sprijin ca să faci asta.
Poți cere sfatul specialiștilor de la Salvați Copiii
pe copiisinguriacasa.ro sau sunând la

 031 405 30 72
Apelabil cu tarif normal
din afara teritoriului României.

0800 070 040
Oferit de DIGI. Apelabil gratuit pe teritoriul României,
din orice rețea de telefonie fixă și mobilă.

salvaticopiii.ro